

Handleiding Werkplekieren

Propedeuse (2023 - 2024)

(AVO: WPL2, BO: SO.B1)

Tweedegraads lerarenopleidingen

leerjaar 1

Wat houdt het beroep van docent in?

Past het beroep van docent in de gekozen vakrichting bij mij?

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Starten met werkplekleren.....	5
3. Structureel reflecteren	6
4. Werken aan eigen ontwikkeling.....	7
5. Aantonen van bekwaamheid	9
6. Dossier	10
7. Beoordelingsprocedure	12
8. Beoordelingsrichtlijnen en cesuur	14
9. Relevante literatuur	15
Bijlage 1: Indicatoren per taakgebied	16
Bijlage 2: Beoordelingskader WPL2/ SO.B1.....	19
Bijlage 3: Verantwoording	27
Bijlage 4: Begrippenlijst	31
Bijlage 5: Persona's WPL2	32

1. Inleiding

Dit is de generieke studiewijzer voor werkpleklers van de tweedegraads lerarenopleidingen van Hogeschool Windesheim, aangevuld met beoordelingsrichtlijnen en een beoordelingsformulier voor WPL2/SO.B1. Als docent-in-opleiding ben je geplaatst, heb je gesolliciteerd, of ben je werkzaam binnen een onderwijsinstelling. Hier doe je aan werkpleklers. Je maakt een start met je ontwikkeling tot startbekwaam docent.

Deze handleiding bevat aanwijzingen en suggesties die jou helpen om op een goede manier je ontwikkeling tijdens het werkpleklers vorm en inhoud te geven. Je vindt onder andere informatie over de uitgangspunten van het werkpleklers, doelen, leeruitkomsten, begeleiding en beoordelingsprocedure.

Op een aantal opleidingsscholen wordt met een eigen handboek gewerkt vanwege het specifieke karakter van die opleidingsscholen. De begeleiding en/of beoordeling kunnen daardoor op onderdelen afwijken van die van deze generieke handleiding.

In de digitale leeromgeving Brightspace vind je alle belangrijke (specifieke) informatie en benodigdheden. Je kunt daar ook je stageportfolio (dossier WPL2/SO.B1) inleveren en de beoordelingsformulieren archiveren.

Ontwerpgroep Werkpleklers, 2023-2024

2. Starten met werkplekieren

Een eerste stap is de kennismaking met je school, je werkplekbegeleider en instituutsopleider. Je bespreekt tijdens een kennismakingsgesprek **wat je wilt leren**. Je deelt hiervoor het ontwikkeldocument dat je tijdens WPL1/SO.A1 hebt gemaakt met je begeleiders en bekijkt welke mogelijkheden de school hiervoor biedt en wie of wat je daarbij nodig hebt.

Maak bij aanvang van je stage met je stagebegeleiders afspraken over **wat je gaat doen** om te werken aan je leervragen en wat dat betekent voor de invulling van je stage. Welke (onderwijs)activiteiten ga je ondernemen, hoeveel tijd is daarvoor nodig en wat verwachten jullie van elkaar?

Voorbeelden van studentprofielen vind je in **bijlage 5**. Neem deze goed door. Ze geven je een beeld van de ruimte die je hebt om het werkplekieren op jouw eigen manier en in jouw eigen tempo vorm te geven. Beschrijf voor het startgesprek m.b.v. het formulier in de bijlage jouw eigen profiel.

Maak in je eerste week op de werkplek dus afspraken over:

- aan welke leervragen jij wilt werken;
- welke (onderwijs)activiteiten je daarvoor wilt uitvoeren;
- wat jouw profiel betekent voor de invulling van jouw traject.

3. Structureel reflecteren

Het is de bedoeling dat je niet alleen structureel werkt aan je eigen ontwikkeling, maar hier ook **structureel op reflecteert**.

Je kunt dit bijvoorbeeld doen door weekjournaals te schrijven, intervisiebijeenkomsten te volgen en hier verslag van te doen, een stagelogboek of een learning-diary bij te houden, reflectie mindmaps te maken, te vloggen of bloggen. Zoek een manier die bij je past en begin hier op dag 1 mee.

Hieronder vind je enkele richtvragen voor reflectie (Korthagen, 2019). Kies steeds weer een situatie uit die voor jou van betekenis was en reflecteer hierop met behulp van onderstaande vragen:

1. Wat wilde je bereiken/uitproberen/ontdekken?
2. Wat gebeurde er concreet?
3. Wat deed, dacht, voelde of wilde jij? Wat deden andere betrokkenen? Wat was de context?
4. Wat is de kern van dit probleem of deze positieve ontdekking? En wat betekent dit voor jouw professionele ontwikkeling?
5. Wat heb je hiervan geleerd? Ga je in de toekomst iets anders of juist precies hetzelfde doen?

Maak in je eerste week op de werkplek dus ook afspraken over:

- de manier waarop je structureel reflecteert;
- hoe en wanneer je jouw reflecties deelt met je begeleiders.

4. Werken aan eigen ontwikkeling

Tijdens het werkplekleren doe je veel leerervaringen op. Om je te bekwamen in de punten die genoemd staan bij de verschillende bekwaamheidseisen en taakgebieden, dien je relevante activiteiten te ondernemen. Die activiteiten onderneem je niet zomaar. Je maakt hiervoor gebruik van alles wat je leert (en al geleerd hebt) tijdens je studie: zowel in de brede als in de vakspecifieke leergemeenschap.

Bekwaamheidseis	Samengang met brede en vakspecifieke leergemeenschap
Vakinhoudelijk	Gedurende je studie werk je in de vakspecifieke leergemeenschap aan het opdoen van vakinhoudelijke kennis. Ook leer je hoe jouw vak er op middelbare scholen en, in veel gevallen ook, het mbo uitziet. Hoe komen al die verschillende aspecten van jouw vak samen in de praktijk? Wat moeten leerlingen ervan weten en kunnen door de jaren heen? En waar is dat eigenlijk goed voor? Tijdens het werkplekleren onderzoek je die kenmerkende denk- en werkwijzen (behorend bij jouw vak) en maak je de koppeling tussen theorie en praktijk. Gebruik hiervoor je vakliteratuur! Probeer op deze manier steeds meer te ontdekken over hoe je jouw vakinhoud betekenisvol kunt maken voor de doelgroep waarmee je werkt.
Vakdidactisch	In de periode voor aanvang van het werkplekleren heb je al veel algemene principes over onderwijs en leren geleerd. Ook gedurende het werkplekleren zul jij je verder verdiepen in de school als leeromgeving. Inhouden die al aan bod zijn gekomen en die in het komende semester verdiept zullen worden, zijn: - voorwaarden voor leren (bijv. motivatie, relatie, competentie en autonomie); - onderwijs ontwerpen en effectief lesgeven (met behulp van verschillende didactische modellen en werkvormen); - leer- en denkprocessen. Je kunt de kennis die je al hebt opgedaan nu in de praktijk onderzoeken. Wat je daarvan leert én hoe dit van jou een betere docent maakt, laat je zien in je dossier.
Pedagogisch	In de periode voor aanvang van het werkplekleren heb je al veel algemene principes over onderwijs en lesgeven geleerd. Ook gedurende het werkplekleren zul jij je verder verdiepen in het pedagogisch handelen van de docent en het creëren van een veilig

	leerklimaat, zodat jij je steeds meer ontwikkelt als pedagogisch professional. Inhouden die al aan bod zijn gekomen en die in het komende semester verdiept zullen worden, zijn: - voorwaarden voor leren (bijv. motivatie, relatie, competentie en autonomie); - omgangsvormen en contact maken; - de leiding nemen, orde houden en grenzen stellen; - opleidingsstijlen. Je kunt de kennis die je al hebt opgedaan nu in de praktijk onderzoeken. Wat je daarvan leert én hoe dit van jou een betere docent maakt, laat je zien in je dossier.
Professionele Basis	Gedurende je studie staat jouw persoonlijke professionele ontwikkeling en het ontwikkelen van een professionele identiteit centraal. In de periode voor aanvang van het werkplekleren heb je geleerd wat het betekent om (in een onderwijsorganisatie) samen te werken met anderen, te plannen en te organiseren, verantwoordelijkheid te nemen, te reflecteren en vanuit een onderzoekende houding (nieuwsgierig én met een kritische blik) naar het onderwijs en jouw handelen te kijken. Het werken aan die brede professionele basis houdt ook in WPL2/ SO.B1 een belangrijke plek. De microcursussen rondom de onderzoeksvaardigheden (voor AVO aangeboden in BPB2, voor BO ook in B1) helpen je om goed na te denken over het stellen van de juiste vragen, het verzamelen van de juiste informatie en het ontwerpen van een beroepsproduct voor jouw leerwerkplek.

Maak afspraken met je begeleiders over:

- hoe dat wat je leert (en geleerd hebt) tijdens je opleiding tot nu toe kunt koppelen aan de praktijk.

5. Aantonen van bekwaamheid

Om je bekwaamheid ten aanzien van de bekwaamheidseisen aan te tonen dien je relevante bewijsmaterialen te verzamelen. In onderstaand overzicht geven we je hiervoor suggesties.

- 360 graden feedback
- Beroepsproducten, zoals:
 - Opdrachten aan leerlingen, verschillende uitgewerkte werkvormen (zelf gemaakt of bestaand materiaal waarmee je hebt gewerkt)
 - Lesplanformulieren (bijv. gebaseerd op een verantwoorde keuze voor een didactisch model, bijv. Model Directe Instructie of Marzano)
 - Lessenserie (het gaat erom dat je laat zien zowel op korte als lange termijn onderwijs samen te kunnen stellen)
 - Zelfgemaakte toets incl. antwoordmodel, bijv. gemaakt o.b.v. RTTI-model, mogelijk met resultaten en aanpassingen
- Reflectieverslagen (weekjournaals, intervisieverslagen, blogs, vlogs, posters, learning-diary's, etc.)
- Observaties van docenten m.b.v. een observatieformulier (bijv. de 5/6 rollen van de leraar) met reflectie
- Observaties van leerlingen m.b.v. een observatieformulier
- Studiewijzer/PTA die je gemaakt hebt of waar je mee gewerkt hebt
- Verslag van een scholingsmoment/training
- Roos van Leary met evaluatie
- Video-opnames met reflectie
- Feedback van begeleiders, mede-studenten, leerlingen, etc. met evaluatie
- Sociogram met evaluatie
- Organogram van de zorgstructuur
- Interview met mentor/zorgcoördinator/intern Begeleider/maatschappelijk werker/decaan, etc.
- Observatie door je begeleider (bijv. o.b.v. de 5/6 rollen van de leraar van Slooter)
- Een uitgewerkte casus over je begeleiding van (een) leerling/leerlingen met een bepaalde hulpvraag
- Verslag van een rapport- of vakgroep-vergadering/bijeenkomsten/workshop/training, etc.
- Uitwerkingen van intervisie- en themabijeenkomsten
- Verslag van een excursie/bedrijvenbezoek
- Verslag van een open dag
- Mailcommunicatie met collega's, mentor, mensen buiten de school, etc. (wel anonimiseren!)

Maak je met begeleiders afspraken over:

- de bewijsstukken die je wilt verzamelen om je bekwaamheid aan te tonen (hoeveelheid, variatie, kwaliteit, etc.)

Let op! Mocht het zo zijn dat er binnen jouw opleidingsschool specifieke, verplichte activiteiten en opdrachten zijn, dan vind je deze in het handboek van de opleidingsschool of word je hierover geïnformeerd door de opleidingsschool.

6. Dossier

Gedurende het werkplekleren ben je bezig met het samenstellen van je dossier. Het dossier vormt de basis van het gesprek met je begeleiders. In het geval van een afstudeertraject moet je einddossier ook door een tweede examinerator als voldaan worden beoordeeld.

De kern van je dossier wordt gevormd door beschouwingen op de bekwaamheidseisen en de professionele basis. In de beschouwingen ga je in op jouw ontwikkeling met betrekking tot de bekwaamheidseisen en verantwoord je waarom je je eigen ontwikkeling op een bepaald niveau scoort. Verwijs hierbij duidelijk naar de onderliggende bewijsmaterialen. Dit bewijsmateriaal moet relevant en representatief zijn voor wat jij gedaan hebt in het betreffende traject van werkplekleren. Hiermee laat je zien in hoeverre je bekwaam bent op het niveau dat past bij jouw traject.

In Brightspace vind je twee lesbrieven waarin aandacht wordt besteed aan het schrijven van beschouwingen voor alle bekwaamheidseisen.

In de verantwoording laat je zien:

- WAT je hebt gedaan;
- HOE je dat hebt gedaan;
- WAAROM je het zo hebt gedaan. Dit doe je door te schrijven over eerdere ervaringen, feedback van bijv. een begeleider, leerlingen, etc. en geraadpleegde literatuur;
- WAT je ervan hebt GELEERD, afsluitend met (een) leerpunt(en) voor de toekomst.

Zorg ervoor dat de bewijsmaterialen gevarieerd zijn, aansluiten bij de taakgebieden van de bekwaamheidseisen en een weergave zijn van jouw persoonlijke kwaliteiten. Het is heel goed mogelijk dat bepaalde bewijsmaterialen de beheersing van meerdere taakgebieden aantonen. Geef dat dan duidelijk aan in de beschouwing en verantwoording.

Zorg voor een overzichtelijk en volledig dossier. Het taalgebruik is in orde (grammatica, spelling en interpunctie zijn juist). Op de volgende bladzijde staat een voorbeeldindeling als richtlijn voor de opbouw van je einddossier:

Opbouw dossier

Titelpagina	Hier staan je naam, studentnummer, opleiding, school, namen van begeleiders, af te ronden onderwijseenheid en de datum.
Inhoudsopgave	Zorg voor een overzichtelijke indeling met bladzijdennummering.
Inleiding	Presentatie van jezelf en je vak, het team waar je onderdeel van hebt uitgemaakt, de school en de klassen waaraan je lesgeeft. Voor studenten AVO: aan het einde van het 3^e jaars traject geef je aan welke afstudeerrichting je kiest. In de afstudeerfase beschrijf je ook je onderwijsvisie en geef je een onderbouwing van de gekozen afstudeerrichting.
Ontwikkelingsdocument/ Onderdelen uit de roadmap	Leerpunten, -doelen, concrete planning met activiteiten. Neem zowel de oorspronkelijke versie als een aangepaste (na de formatieve beoordeling) op.
Beschouwing en verantwoording	In de beschouwing ga je in op jouw ontwikkeling met betrekking tot de bekwaamheidseisen en verantwoord je waarom je je eigen ontwikkeling op een bepaald niveau scoort. Verwijs hierbij duidelijk naar de onderliggende bewijsmaterialen.
Leerpunten	Leerpunten voor de volgende periode van werkplekleren.
Bijlagen	De bewijsmaterialen.
Literatuurlijst	Volgens APA-richtlijnen.

7. Beoordelingsprocedure

In elk traject van werkplekleren vindt halverwege een formatieve beoordeling plaats op basis van een door jou geschreven (tussen)dossier waarin je laat zien waar je staat ten opzichte van de bekwaamheidseisen. Het resultaat van deze formatieve beoordeling wordt vastgelegd en verwerk je indien nodig in je dossier.

Aan het eind van elk traject vindt een summatieve beoordeling plaats, opnieuw op basis van je dossier. De beoordeling en feedback verwerk je in je ontwikkelingsdocument voor het volgende traject van het werkplekleren. Samen met de aanpassing van je leerdoelen in je ontwikkelplan vormt dit aangepaste document de start van het volgende traject. Het leerproces wordt vervolgd, mogelijk in een andere onderwijscontext.

Je krijgt tijdens de beoordelingsmomenten feedback op je functioneren in de praktijk en je dossier, maar ook aanwijzingen voor je verdere ontwikkeling. Dit laatste noemen we feedforward. De beoordeling, feedback en feedforward zijn gebaseerd op de taakgebieden binnen de bekwaamheidseisen. Je kunt deze taken hebben uitgevoerd op niveau of bovengemiddeld. Het kan ook zijn dat de uitvoering of verslaglegging in je dossier voor een of meer taakgebieden nog niet toereikend is.

Niveaubepaling

De uitvoering en verslaglegging van je taken als docent-in-opleiding zijn op niveau als je bepaald gedrag of bepaalde handelingen vaker dan incidenteel laat zien. Wat ook van groot belang is, is dat je laat zien dat dit gedrag of deze handelingen niet op toeval of intuïtie berusten. Dit kun je laten zien door doelbewust te werken aan je ontwikkeling, waarbij je bewust bronnen raadpleegt, mede op basis van deze bronnen je eigen gedrag stuurt en analyseert en op basis van reflectie ontwikkelpunten formuleert voor toekomstig gedrag. Bronnen kunnen heel divers zijn: literatuur, feedback van werkplekbegeleiders en/of leerlingen, collega's in de school etc.

In Brightspace staan bij de verschillende fasen in de opleiding de bijbehorende beoordelingsformulieren. In deze formulieren staan de verschillende taakgebieden binnen de bekwaamheidseisen, wat van een student op het betreffende niveau (startend, ontwikkelend of startbekwaam) verwacht wordt met betrekking tot de indicatoren 'zelfstandigheid' en 'complexiteit' en wanneer dit 'op niveau', 'bovengemiddeld' of 'nog niet toereikend' is.

De (tussen)beoordeling vindt plaats via een beoordelingsformulier dat je kunt vinden in bijlage 2 en in Brightspace. Per beoordeling zijn er steeds drie mensen die het formulier invullen: jij, de werkplekbegeleider en de instituutsopleider*. Daarna volgt een gesprek over de (zelf)beoordeling, waarin in samenspraak nieuwe ontwikkeldoelen kunnen worden vastgesteld.

Het formulier wordt door de verschillende betrokkenen ingevuld in vaste volgorde:

1. Docent-in-opleiding vult tussenbeoordeling in
2. Werkplekbegeleider vult tussenbeoordeling in
3. Instituutsopleider vult tussenbeoordeling in

Tussenbeoordelingsgesprek

4. Docent-in-opleiding vult eindbeoordeling in
5. Werkplekbegeleider vult eindbeoordeling in
6. Instituutsopleider vult eindbeoordeling in

Eindgesprek

7. Docent-in-opleiding levert, indien nodig, de herkansing van het einddossier in
8. Instituutsopleider vult herkansing eindbeoordeling in

Dossier en beoordeling uploaden in Brightspace

Na het eindgesprek upload je zelf het dossier in de juiste studieroute in Brightspace. Je instituutopleider koppelt hier de eindbeoordeling aan. Daarna wordt de beoordeling definitief gemaakt in Educator en is het traject afgerond.

In het geval van het afstudeertraject beoordeelt de tweede examinerator ook het einddossier. Als deze het dossier als voldaan beoordeelt, wordt de beoordeling definitief gemaakt.

Maak met je begeleiders afspraken over:

- de begeleidings- en beoordelingsgesprekken;
- het aanleveren van je tussen- en/of einddossier;
- het uploaden en archiveren van je werk.

*Meestal is de instituutsopleider ook de examinerator. Als dit niet het geval is, word je hierover door de opleidingsschool geïnformeerd.

8. Beoordelingsrichtlijnen en cesuur

De beoordeling wordt toegekend door de examinerator op basis van de in het dossier aangetoonde ontwikkeling met betrekking tot de verschillende taakgebieden binnen de bekwaamheidseisen. Er wordt een woordbeoordeling gegeven. Voor het succesvol afronden van WPL2/ SO.B1 geldt de volgende eis:

Alle taakgebieden zijn op startend niveau ten minste met een voldoende beoordeeld.

De examinerator beoordeelt hiervoor de zelfstandigheid waarmee de taken zijn uitgevoerd en de complexiteit van de taken die zijn uitgevoerd.

Startend niveau	
Zelfstandigheid	Complexiteit
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudige opdrachten uit in een overzichtelijke en gestructureerde situatie.
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handelen voornamelijk vanuit één enkel perspectief en/of model.
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspectieven en modellen die ten grondslag van je handelen kunnen liggen.
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je directe collega's.

De cesuur gaat over het handelen in de praktijk en de kwaliteit het onderbouwen van de gemaakte keuzes in het dossier.

De beoordelingscriteria voor de onderbouwing in het dossier zijn:

1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt
2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen
3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding

De beoordelingscriteria voor het handelen in de praktijk zijn:

1. Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden
2. Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden

Bij een voldoende beoordeling is het aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.

9. Relevante literatuur

In onderstaande literatuurlijst vind je relevante literatuur die je gedurende de gehele opleiding kunt gebruiken. Vakdidactische literatuur per vak is hier niet opgenomen, maar dergelijke literatuur die speciaal voor jouw vakgebied relevant is, is natuurlijk zeer bruikbaar!

- Ebbens, S., Ettekoven, S. (2016). *Effectief leren: basisboek*. Groningen: Wolters Noordhoff.
- Geerts, G. & Kralingen, van, R. (2016). *Handboek voor Leraren*. Coutinho: Bussum.
- Groen, M. (2015). *Reflecteren: de basis. Op weg naar bewust en bekwaam handelen*. Groningen: Wolters Noordhoff.
- Janssen, F.J.J.M, Hulshof, H. & K. van Veen (2019). *Wat is echt de moeite waard om te onderwijzen? Een perspectiefgerichte benadering*. Leiden: Universiteit van Leiden. (<https://www.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/iclon/onderzoek/wat-is-echt-de-moeite-waard-om-te-onderwijzen.pdf>)
- Kirschner, P.A., Claessens, L., & Raaijmakers, S. (2018). *Op de schouders van reuzen*. Didactief. (<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen>)
- Korthagen, F., & Lagerwerf, B. (2014). *Een leraar van klasse. Een goede docent worden en blijven*. Amsterdam: Boom Lemma Uitgevers.
- Korthagen, F. & Nuijten, E. (2019). *De kracht van reflectie*. Amsterdam: Boom
- Onstenk, J. (2018). *Geïntegreerd pedagogisch handelen*. Coutinho: Bussum.
- Slooter, M. (2018). *De zes rollen van de leraar*. Amersfoort: CPS Uitgeverij.
- Teitler, P. (2017). *Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk*. Bussum: Coutinho.
- Vakdidactische boeken die op je opleiding worden gebruikt.

Bijlage 1: Indicatoren per taakgebied

Taakgebied A – Vakexpertise ontwikkelen:

- De docent-in-opleiding beheerst de leerstof qua kennis en vaardigheden waarvoor hij verantwoordelijk is en kent de theoretische en praktische achtergronden van zijn vak. Hij kan de leerstof op een begrijpelijke en aansprekende manier samenstellen, uitleggen en demonstreren hoe ermee gewerkt moet worden.
- De docent-in-opleiding kent de relatie van de leerstof voor zijn vak met de kerndoelen, eindtermen en eindexamenprogramma's.
- De docent-in-opleiding overziet de opbouw van het curriculum van zijn vak, de plaats van zijn vak in het curriculum van de opleiding en de doorlopende leerlijnen.
- De docent-in-opleiding heeft zich theoretisch en praktisch verdiept in de leerstof voor dat deel van het curriculum waarin hij werkt, namelijk één of meer van de verschillende leerwegen van het vmbo, het praktijkonderwijs, de onderbouw havo/vwo of de verschillende typen en niveaus van de educatie en het beroepsonderwijs.

De docent-in-opleiding weet dat zijn leerlingen de leerstof op verschillende manieren kunnen opvatten, interpreteren en leren. Hij kan zijn onderwijs afstemmen op die verschillen tussen leerlingen. De leraar kan zijn leerlingen duidelijk maken wat de relevantie is van de leerstof voor beroepspraktijk en vervolgonderwijs. Hij kan daarbij vanuit zijn vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en zo bijdragen aan de algemene vorming van zijn leerlingen

Taakgebied B - Leerprocessen activeren en ondersteunen in de klas:

- De docent-in-opleiding daagt leerlingen/studenten uit, motiveert ze en ondersteunt ze in hun leerproces.
- De docent-in-opleiding sluit zijn onderwijs aan bij de behoefte van de groep en houdt rekening met de individuele behoeften van lerenden. Hij onderbouwt zijn didactisch en pedagogisch handelen vanuit theoretische perspectieven en modellen.
- De docent in opleiding maakt op een creatieve, eigen manier gebruik van werkvormen, materialen en (digitale) media. De docent-in-opleiding durft hierin nieuwe dingen uit te proberen, passend bij de eigen leervragen en geïnspireerd door de context.
- De docent-in-opleiding toetst en evalueert het onderwijs door gebruik te maken van formatieve en summatieve evaluatie en ondersteunt op basis hiervan leerlingen verder in hun leerproces.
- De docent-in-opleiding vraagt feedback en reflecteert op zijn eigen handelen ten aanzien van aanpak, proces en resultaat en de eigen bijdrage in het leerproces van de lerenden.

Taakgebied C - Onderwijsprogramma's ontwikkelen en verbeteren in de school:

- De docent-in-opleiding draagt samen met anderen bij aan het ontwerpen of verbeteren van een onderwijsprogramma voor een langere, meer aaneengesloten periode van bijvoorbeeld een jaar dat uitvoering geeft aan wat moet worden geleerd.
 - Analyse, vooronderzoek:
 - De docent-in-opleiding selecteert samen met anderen doelen en inhouden passend voor de landelijke eisen (eindtermen, examenprogramma's, kwalificatiedossiers), eisen vanuit de beroepspraktijk, eisen vanuit de

vakgroep, eisen vanuit de doelgroep en eisen die voortkomen uit de visie en afspraken van de school. Hij vertaalt deze eisen naar ontwerpcriteria voor het onderwijsprogramma.

- (Ontwerp)
 - De docent-in-opleiding ontwerpt samen met anderen een onderwijsprogramma van samenhangende lessen met passende werkvormen, materialen en media, en selecteert passende en betrouwbare formatieve en summatieve toetsvormen.
 - Het ontwerp van het onderwijsprogramma is effectief, inspirerend en motiverend: is passend voor de doelgroep, ondersteunt het leerproces van alle leerlingen en geeft op verschillende manieren betekenis aan de inhoud van het vak en de verbinding met de maatschappij.
 - De gekozen inhoud en de opbouw zijn goed onderbouwd en liggen niet altijd voor de hand. Het onderwijsprogramma is afgestemd op alle leerlingen en het geeft op verschillende manieren betekenis aan de inhoud van het vak en de verbinding met de maatschappij.
- (Evaluatie en verbetering)
 - De docent-in-opleiding evalueert samen met anderen het onderwijsprogramma om op basis hiervan het programma bij te stellen en te verbeteren, gericht op proces en product. Hij werkt daarbij ontwikkelingsgericht en vanuit een onderzoekende houding.
- Specifiek voor **Beroepsonderwijs (G&W, Economie, D&P, LTB)**: De docent-in-opleiding kan lerenden begeleiden in de beroepspraktijk en kan begeleiders van deze lerenden uit de praktijk opbouwend stimuleren hun rol adequaat te vervullen. De docent-in-opleiding kan het werkveld waarvoor hij opleidt verbinden met de onderwijspraktijk. Hij zet nieuwe netwerken op om blijvend aan te sluiten bij de dynamische context.

Taakgebied D - Persoonlijke en sociale ontwikkelingsprocessen begeleiden.

- De docent-in-opleiding biedt begeleiding bij identiteits-, sociale, cognitieve, seksuele en morele ontwikkeling. De docent begeleidt de lerenden in leren, sociaal handelen en keuzeprocessen en het nemen van eigen regie en verantwoordelijkheid daarin, gericht op het leveren van een bijdrage aan de maatschappij.
- De docent-in-opleiding biedt zowel individuen als groepen ruimte voor leren en zorgt daarbij voor een veilig en inclusief pedagogisch klimaat. De docent in opleiding signaleert op basis van waarnemingen verschillen tussen lerenden en gedragsveranderingen. Hij benadert hen positief en wekt vertrouwen. De docent-in-opleiding maakt zijn verwachtingen duidelijk en stelt eisen. Hij kan daarbij omgaan met grenzen van zichzelf, de lerenden en de context.
- De docent-in-opleiding verantwoordt zijn pedagogisch handelen vanuit theoretische perspectieven en modellen.
- De docent is zich bewust van zijn eigen aannames, (voor-)oordelen en waarden en normen ten aanzien van (gedrag) van leerlingen met uiteenlopende achtergronden. De docent-in-opleiding vraagt feedback en reflecteert op zijn eigen pedagogisch handelen.

Taakgebied E - Persoonlijke en sociale ontwikkelingsprocessen ondersteunen:

- De docent-in-opleiding handelt in samenspraak met anderen binnen de zorgstructuur van de school. De docent-in-opleiding laat daarbij zien bekend te zijn met de vormen van eerste- en tweedelijns zorg binnen en rondom de school.
- De docent-in-opleiding is op de hoogte van het gebruik van handelingsplannen/groepsplannen voor leerlingen met een specifieke hulpvraag. Hij kent de mogelijkheid leerlingen door te sturen voor specialistische hulp en maakt daar zo nodig gebruik van.
- De docent in opleiding heeft kennis van de achtergronden van diversiteit en het onderwijskansen(beleid). Hij weet dat verschillen in schoolsucces veroorzaakt worden door verschillende factoren, waaronder het economisch en cultureel kapitaal van de ouders en de verwachtingen van leraren.
- De docent in opleiding stemt zijn pedagogisch handelen af met ouders, collega's en andere professioneel betrokkenen binnen en buiten de organisatie. Hij houdt daarbij rekening met uiteenlopende visies en inzichten en belangen. Hij gaat daarbij samenwerkend, onderzoekend, ontwikkelingsgericht en reflecterend te werk.
- De docent in opleiding weet dat hij handelt binnen het kader van de pedagogische opdracht van de school en dat hij deze mede kleur geeft.

Taakgebied F - Brede professionele basis

- De docent in opleiding reflecteert op alle onderdelen van de professionele basis:
 - organiserend
 - plannend
 - communicerend
 - reflectief
 - onderzoekend
 - resultaat- en ontwikkelingsgericht
 - samenwerkend
 - samen lerend
- De docent in opleiding benoemt kwaliteiten en valkuilen en formuleert concrete doelen voor het vervolg van je opleiding.

Bijlage 2: Beoordelingskader WPL2/ SO.B1

Vakinhoudelijk bekwaam

Taakgebied A

Definitie taakgebied: Vakinhoudelijk bekwaam wil zeggen dat je de inhoud van je onderwijs beheerst. Je staat boven de leerstof en kan vanuit vakinhoudelijke expertise verbanden leggen met het dagelijks leven, met werk en met wetenschap en kan bijdragen aan de algemene vorming van de leerlingen. Je houdt je vakkennis en -kunde actueel.	
Leervraag/leervragen student:	
Zelfbeoordeling student: <i>In mijn leerproces heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):</i> Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.	
Beoordelingsindicatoren dossier	Beoordeling door werkplekbegeleider en instituutsopleider
1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt	Feedback/feedforward werkplekbegeleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.

2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen 3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding	Feedback/feedforward instituutsopleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.
*Bij een voldoende beoordeling heeft de student structureel gewerkt aan en gereflecteerd op de eigen ontwikkeling op dit taakgebied. Het is daarnaast aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.	

Vakdidactisch bekwaam

Taakgebieden B en C

Definitie taakgebieden: Vakdidactisch bekwaam wil zeggen dat je de vakinhoud zo kunt samenstellen, kiezen en/of bewerken dat jouw leerlingen (of studenten) die kunnen leren met aandacht voor kennis, vaardigheden en attitude. Dit gebeurt in afstemming met collega's en passend bij het onderwijskundige beleid van je school. Je weet de vakinhoud te vertalen in leerplannen of leertrajecten. Voor Werkplekieren 2 zijn taakgebied B en taakgebied C samengevoegd.	
Leervraag/leervragen student:	
Zelfbeoordeling student: <i>In mijn leerproces op vakdidactisch gebied heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):</i> Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.	
Beoordelingsindicatoren dossier	Beoordeling door werkplekbegeleider en instituutsopleider
1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt 2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen	Feedback/feedforward werkplekbegeleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.
	Feedback/feedforward instituutsopleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.

3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding	

*Bij een voldoende beoordeling heeft de student structureel gewerkt aan en gereflecteerd op de eigen ontwikkeling op dit taakgebied. Het is daarnaast aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.	

Pedagogisch bekwaam

Taakgebieden D en E

Definitie taakgebieden: Pedagogische bekwaamheid wil zeggen dat je een veilig, ondersteunend en stimulerend leerklimaat voor zijn leerlingen kunt realiseren. Je volgt de ontwikkeling van je leerlingen in hun leren en gedrag en stemt daarop je handelen af. Je draagt samen met collega's en anderen bij aan de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van je leerlingen. Dit impliceert ook een bijdrage aan burgerschapsvorming en de ontwikkeling van de leerling tot een zelfstandige en verantwoordelijke volwassene. In de context van het beroepsgerichte onderwijs gaat het hier ook om de begeleiding van de leerling bij zijn oriëntatie op beroepen en het ontwikkelen van beroepsidentiteit. Voor Werkplekleren 2 zijn taakgebied D en taakgebied E samengevoegd.	
Leervraag/leervragen student:	
Zelfbeoordeling student: <i>In mijn leerproces op pedagogisch gebied heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):</i> Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.	
Beoordelingsindicatoren dossier	Beoordeling door werkplekbegeleider en instituutsopleider
1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt 2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en	Feedback/feedforward werkplekbegeleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.
	Feedback/feedforward instituutsopleider:

het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen 3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding	Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied met een: onvoldoende/voldoende/goed*.
*Bij een voldoende beoordeling heeft de student structureel gewerkt aan en gereflecteerd op de eigen ontwikkeling op dit taakgebied. Het is daarnaast aannemelijk dat de student binnen een aantal jaren als startbekwame docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert.	

Brede professionele basis

Taakgebied F

Definitie taakgebied:

Onder de brede basis wordt verstaan dat je een professionele beroepshouding laat zien, waarin je bijvoorbeeld goed communiceert, je aan afspraken houdt, op tijd komt, enzovoort. Om het beroep goed te kunnen uitvoeren beschik je over een professionele identiteit en een reflectieve en adaptieve houding. Je hebt een onderzoekende, ontwikkelings- en mensgerichte houding. Je bent naast je eigen ontwikkeling bezig met het ontwikkelen en stimuleren van je omgeving. Je creëert nieuwe kansen voor je leerlingen, collega's en jezelf. Je kunt organiseren, plannen en samenwerken en je bent communicatief vaardig. Onder een adaptieve houding verstaan wij het vermogen om zich blijvend te kunnen ontwikkelen in zijn werk, samen met en van zijn collega's te kunnen leren, bij de tijd te blijven en zich aan te passen aan de beroepscontext.

Je sluit de reflectie op de professionele basis af met een ontwikkelplan voor werkplekleren 3. Op deze manier maak je inzichtelijk wat jouw doorgaande ontwikkelingslijn is. Tevens is dit ontwikkeldocument het startpunt van je volgende stage.

Zelfbeoordeling student:

In mijn persoonlijke ontwikkeling van een brede professionele basis heb ik in het bijzonder aandacht besteed aan de volgende onderdelen (zie bijlage 1 voor beschrijving indicatoren per taakgebied):

Ik beoordeel mijn ontwikkeling op dit taakgebied als: toereikend/niet toereikend*.

Beoordelingsindicatoren dossier	Beoordeling door werkplekbegeleider en instituutsopleider
1. De aanwezigheid van meerdere, gevarieerde bewijsstukken waarmee de ontwikkeling in alle bekwaamheidseisen wordt aangetoond en waaruit ook de samenhang tussen de verschillende taakgebieden blijkt	Feedback/feedforward werkplekbegeleider: Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied als: toereikend/niet toereikend*.
2. De verbinding tussen theorie (aangeboden in de andere leerlijnen) en praktijkervaringen en	Feedback/feedforward instituutsopleider:

het gebruik van meerdere relevante en actuele bronnen 3. Het vermogen tot kritische zelfreflectie op het handelen als docent-in-opleiding	Ik beoordeel de ontwikkeling van de student op dit taakgebied als: toereikend/niet toereikend*.
* Werkplekieren kan alleen met een voldoende worden afgerond indien de ontwikkeling van de student op taakgebied F door alle beoordelaars als 'toereikend' is beoordeeld.	

Bijlage 3: Verantwoording

De eindtermen van de opleiding worden gevormd door de volgende onderdelen:

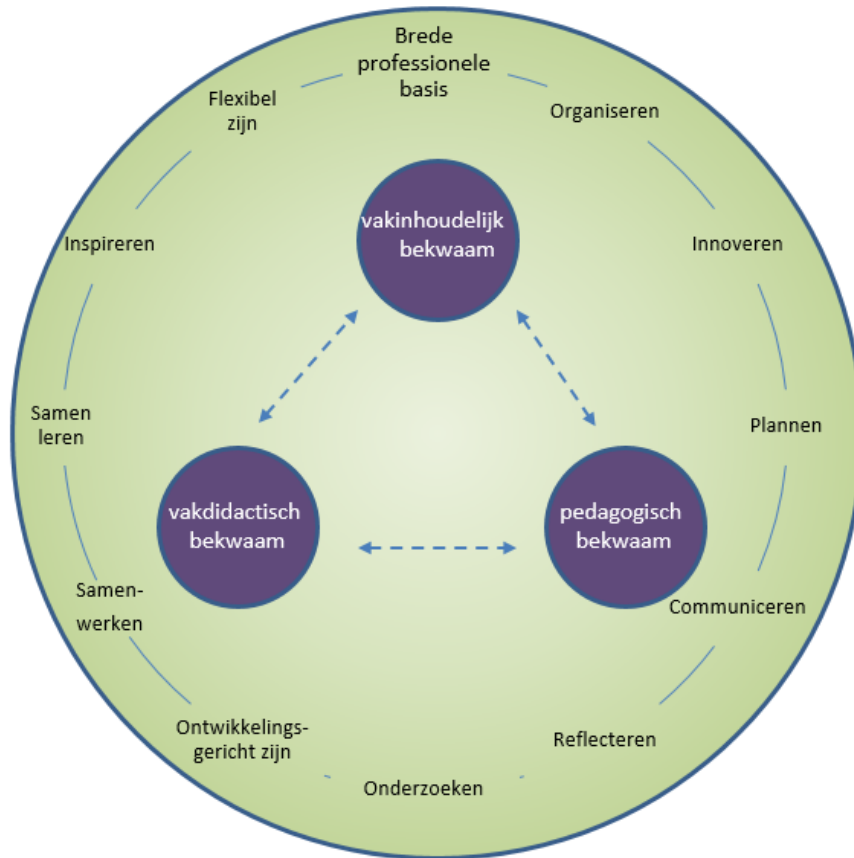
- de generieke kennisbasis
- de vakspecifieke kennisbasis
- de bekwaamheidseisen
- het kwalificatiedossier docent mbo (Bij beroepsonderwijs)

Tijdens het werkplekleren vormen de bekwaamheidseisen het toetskader. Vanaf 1 augustus 2018 is de Wet beroep leraar van kracht. In die wet zijn de bekwaamheidseisen voor het onderwijspersoneel benoemd.

Een bekwame docent toont aan dat hij vanuit een professionele basis, met zijn vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en kunde zijn werk als docent en als deelnemer aan de professionele onderwijsgemeenschap, die de docent samen met zijn collega's vormt, op een professionele en verantwoorde wijze verricht. Dit betekent dat je:

- onderwijs kunt vormgeven en afstemmen op de leerlingen/studenten, uitvoeren, evalueren en bijstellen;
- kunt samenwerken met collega's en wanneer dat nodig is, met personen buiten de onderwijsinstelling;
- je eigen praktijk kunt onderzoeken door op een systematische en objectieve manier gegevens over de onderwijspraktijk te verzamelen om hiervan te leren en je praktijk te versterken.
- professioneel handelen kunt uitleggen en verantwoorden;
- zelfstandig je eigen professionele ontwikkeling kunt vormgeven.

Je hebt dus een brede professionele basis nodig van waaruit jij je vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch ontwikkelt. Schematisch weergegeven:

De bekwaamheidseisen geven aan wat van een bevoegd docent mag worden verwacht. Tijdens de opleiding hou jij je ontwikkeling bij van docent-in-opleiding op het niveau 'startend' naar 'ontwikkeland' en uiteindelijk 'startbekwaam'. De drie verschillende niveaus worden van elkaar onderscheiden op basis van de indicatoren 'zelfstandigheid' en 'complexiteit'. Een docent-in-opleiding op het niveau 'startend' functioneert veelal onder begeleiding in minder complexe onderwijssituaties, terwijl een 'startbekwame' docent zelfstandig in meer complexe situaties functioneert. In het schema op de volgende bladzijde zijn de niveaus behorend bij de indicatoren 'zelfstandigheid' en 'complexiteit' beschreven.

In bijlage 2 staat het beoordelingskader. In dit kader staat hoe de bekwaamheidseisen en de hiervan afgeleide taakgebieden zich verhouden tot het niveau 'startend', dat jij dient aan tonen in deze fase van je opleiding.

Zelfstandigheid	Startend	Ontwikkelend	Startbekwaam
	<i>Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.</i>	<i>Je hebt enige ondersteuning en begeleiding nodig maar kunt al grotendeels zonder directe begeleiding functioneren.</i>	<i>Je kunt zonder ondersteuning en begeleiding functioneren maar weet daarbij wanneer je hulp van anderen moet inschakelen.</i>
	<i>Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.</i>	<i>Je maakt keuzes binnen afgesproken/vastgestelde kaders.</i>	<i>Je neemt de vrijheid en verantwoordelijkheid om keuzes te maken.</i>
	<i>Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.</i>	<i>Je neemt initiatieven en je bent gedeeltelijk verantwoordelijk voor het eindresultaat.</i>	<i>Je neemt je verantwoordelijkheid voor het eindresultaat.</i>
	<i>Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.</i>	<i>Bij onverwachte gebeurtenissen ben je in staat passend te reageren.</i>	<i>Bij onverwachte gebeurtenissen ben je in staat zo te reageren dat de gebeurtenis functioneel wordt in het bereiken van de (oorspronkelijke) doelstellingen die je hebt.</i>

Tabel 1 Behersingsniveaus bij de beoordeling op zelfstandigheid

Complexiteit	Startend	Ontwikkelend	Startbekwaam
	<i>Je voert korte eenvoudige opdrachten uit in een overzichtelijke en gestructureerde situatie.</i>	<i>Je voert complexe opdrachten uit in een overzichtelijke en gestructureerde situatie, of je</i>	<i>Je gebruikt je theoretische basis om binnen de werksituatie adaptief te</i>

	<i>Je onderbouwt je handelen voornamelijk vanuit één enkel perspectief en/of model. Je verkent meer perspectieven en modellen die ten grondslag van je handelen kunnen liggen.</i> <i>Je werkt samen met je directe collega's.</i>	<i>voert eenvoudige opdrachten uit in een complexe situatie.</i> <i>Je onderbouwt je handelen vanuit meerdere perspectieven en /of modellen. Voor je handelen maak je een bewuste keuze tussen deze perspectieven en/of modellen zodat je handelen past in de gegeven de situatie.</i> <i>Je werkt samen met meerdere partijen.</i>	<i>handelen in bekende en nieuwe situaties.</i> <i>Je onderbouwt je handelen vanuit verschillende en uiteenlopende perspectieven en/of modellen. Voor je handelen maak je een bewuste keuze tussen deze perspectieven en/of modellen zodat je handelen effectief is in de gegeven de situatie en je kan dit verwoorden en verduidelijken naar anderen.</i> <i>Je werkt samen met meerdere partijen binnen en buiten de organisatie waarbij je rekening houdt met uiteenlopende belangen</i>

Tabel 2 **Beheersingsniveaus bij de beoordeling op complexiteit**

Bijlage 4: Begrippenlijst

Bekwaamheidseisen	De eisen die worden gesteld aan een docent met betrekking tot professionaliteit en tot vakinhoudelijke, vakdidactische en pedagogische kennis en kunde.
Docent-in-opleiding	Dat ben jij, de student!
Examinator (1 ^e / 2 ^e)	Degene die aangewezen is door de examencommissie om de onderwijseenheid te beoordelen.
Dossier	Onderbouwing van jouw mate van bekwaamheid met behulp van materiaal, bestaande uit bijvoorbeeld lesvoorbereidingsformulieren, observatieverslagen, zelfgemaakt lesmateriaal, video's, reflectieverslagen, weekjournaals, feedback etc.
Intervisie	Een vorm van leren waarbij gebruik wordt gemaakt van de professionaliteit van collega's c.q. medestudenten.
Instituutsopleider	De begeleider van Windesheim. Deze is tevens de eerste examinator.
Leerwerktaak	Opdracht die je uitvoert op de school en die gekoppeld is aan een module van het vak of aan drama, levensbeschouwing of onderwijskunde.
Roadmap/Ontwikkelingsdocument	Het document waarin je beschrijft wat je wilt leren, hoe je dat gaat doen en wie of wat je daarbij nodig hebt. Je houdt rekening met de eisen waaraan je moet voldoen.
Praktijkbureau	Het bureau, binnen domein Bewegen en Educatie, dat stageplekken zoekt en koppelt aan studenten.
Schoolopleider	Degene die diverse activiteiten voor het werkplekleren op de school coördineert en die in veel gevallen bijeenkomsten voor intervisie en SLB leidt.
Werkplekbegeleider	Begeleider op de school waar jij je traject voor werkplekleren doorloopt.
Werkplekleren	De leerwerkstage of het leerwerktraject, de periode waarin je op een school aan je bekwaamheden werkt. De praktijkcomponent van de opleiding.
Weekjournaal	Verslag van je voortgang voor jezelf, je werkplekbegeleider en de instituutsopleider.

Bijlage 5: Persona's WPL2

Persona Marit (dagopleiding jaar 1 LVO Gezondheidszorg en Welzijn) Marit is 22 jaar en zit in het eerste jaar van de lerarenopleiding Gezondheidszorg en Welzijn. Ze vindt de studie best pittig en dit vraagt veel van haar doorzettingsvermogen. Ze is een echte doener. Op stage is ze sociaal, vriendelijk en collegiaal, ietwat afwachtend. Als onderwijsassistent heeft ze lesactiviteiten zelfstandig gedaan en dat ging haar goed af. Dit geeft haar vertrouwen en ze heeft zin om volop les te geven. Reflecteren vindt ze lastig en ook weet ze niet zo goed hoe ze literatuur moet gebruiken in haar portfolio.	Uitgangspunten <table border="1" data-bbox="810 465 1388 779"> <tr> <td colspan="2">Startend niveau</td> </tr> <tr> <th>Zelfstandigheid</th> <th>Complexiteit</th> </tr> <tr> <td>Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.</td> <td>Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestruc</td> </tr> <tr> <td>Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.</td> <td>Je onderbouwt je handel perspectief en/of model.</td> </tr> <tr> <td>Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.</td> <td>Je verkent meer perspect van je handelen kunnen l</td> </tr> <tr> <td>Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.</td> <td>Je werkt samen met je di</td> </tr> </table> <u>De beoordelingscriteria voor het handelen in de praktijk zijn:</u> Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden <u>Focus:</u> Wat houdt het beroep van docent in? Past het beroep van docent in de gekozen vakrichting bij mij?	Startend niveau		Zelfstandigheid	Complexiteit	Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestruc	Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handel perspectief en/of model.	Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspect van je handelen kunnen l	Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je di
Startend niveau													
Zelfstandigheid	Complexiteit												
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestruc												
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handel perspectief en/of model.												
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspect van je handelen kunnen l												
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je di												
Passende activiteiten die Marit kan ondernemen	Aandachtspunten voor de begeleiding van Marit												
- (Delen van) lessen geven over onderwerpen waarmee de student zich vertrouwd voelt. - Deelnemen aan intervisiebijeenkomsten om ervaringen met medestudenten uit te wisselen en zodoende te leren van en met elkaar. - Laten observeren met behulp van theorie (bijvoorbeeld de rollen van de leraar). - Samen lessen verzorgen met de werkplekbegeleider. - Methodisch reflecteren op verzorgde lesactiviteiten (weekjournaal schrijven, learning diary bijhouden).	- Een stagecontext aanbieden die aansluit bij de kennis die de student heeft. - De student een veilige oefenplek bieden om lesactiviteiten te kunnen uitproberen. - De student stimuleren, motiveren en steunen in het opzetten en uitvoeren van lesactiviteiten. - Oog hebben voor aanwezige kwaliteiten en deze ook benoemen naar de student. - Focus op kwaliteit en niet op kwantiteit - Jezelf inzetten als rolmodel (voordoen en nadoen)												

- Gebruik maken van het schrijfloket - Lesplannen laten uitschrijven - Formuleer heldere, haalbare en afgebakende leervragen/leerdoelen/reflectievragen	- Een startgesprek houden met de begeleiders (driehoeksgesprek werkplekbegeleider, instituutsopleider en student) en duidelijke afspraken maken en verwachtingen uitspreken. - Verschillende reflectiemodellen aanreiken. - Lessen nabespreken en ontwikkelingsgerichte feedback geven

Persona Naomi (Afstandsleren Jaar 1 LVO Wiskunde)

Naomi is 53 jaar en is eerstejaars student Afstandsleren aan de lerarenopleiding Wiskunde. Ze heeft Psychologie (WO) gestudeerd. Op haar 45^e is ze in contact gekomen met de middelbare school van haar kinderen die i.v.m. plotselinge uitval wat extra handen in de klas konden gebruiken. Na wat ondersteuning is Naomi al snel wiskundeklassen gaan overnemen en al met al geeft ze nu zes jaar onbevoegd wiskundeles. Als docent heeft Naomi haar plekje gevonden. Ze geniet van het lesgeven en ook vanuit de leerlingen, ouders en collega's klinken positieve geluiden. Haar leidinggevende is ook zeer tevreden, maar geeft aan dat ze op korte termijn nog wel even haar 'papiertje' moet halen. Naomi voelt zich bekwaam docent en is verbaasd wanneer ze te horen krijgt dat ze geen vrijstellingen voor stages krijgt. Ze is immers al een ervaren docent! Ze start nu met WPL 2.

Uitgangspunten

Startend niveau	
Zelfstandigheid	Complexiteit
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudige overzichtelijke en gestructureerde handelingen uit.
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handelen met perspectief en/of model.
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspectieven van je handelen kunnen handelen.
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je collega's.

De beoordelingscriteria voor het handelen in de praktijk zijn:

Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden
 Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden

Focus:

Wat houdt het beroep van docent in?
 Past het beroep van docent in de gekozen vakrichting bij mij?

Passende activiteiten die Naomi kan ondernemen	Aandachtspunten voor de begeleiding van Naomi
- Eigen lespraktijk in kaart brengen met behulp van verschillende reflectiemodellen: wat gaat al goed, wat wil ik verbeteren? - Keuzes die ze maakt verantwoorden, om zo bewustwording te creëren, en de verbinding leggen met theorie. - Een beeld krijgen van de leeruitkomsten en eisen behorende bij de niveaus 'gevorderd' en 'startbekwaam' en inzichtelijk maken waar ze zelf al denkt te staan. - Samenwerken met collega's en samen onderwijs ontwerpen en verbeteren in de school. - 360-graden feedback - Visie op onderwijs uitwerken en beschouwen op de doorgemaakte ontwikkeling in de afgelopen zes jaar. - Lessen van collega's observeren en feedback geven.	- Waarderen wat iemand al kan (en evt. een assessment arrangeren) en Naomi direct op hoger niveau begeleiden en beoordelen. - Ruimte bieden voor een flexibel maatwerktraject - Ondersteunen bij het in kaart brengen van het huidige niveau van Naomi: hoe maak je het niveau van je functioneren inzichtelijk? - Meedenken over ontwikkelstappen en passende professionaliseringsactiviteiten. - Lessen bezoeken en beoordelen.

Persona Laurens (dagopleiding jaar 1 LVO Natuurkunde) Laurens is 17 jaar en zit in het eerste jaar van de lerarenopleiding Natuurkunde. Laurens heeft veel vakkennis, maar hij vindt het lastig om contact te maken met	Uitgangspunten

anderen. Hij merkt tijdens zijn stage dat dit voor problemen zorgt en hij twijfelt daarom over zijn opleidingskeuze. Hij wil er wel alles aan doen om toch WPL2 te halen, zodat hij volgend jaar, met zijn propedeuse op zak, de mogelijkheid heeft een universitaire studie te starten. Laurens heeft duidelijk aangegeven dat hij het niet ziet zitten om tijdens zijn eerste stage al les te geven, maar hij staat er wel voor open om een beetje uit zijn comfortzone te komen.

Startend niveau	
Zelfstandigheid	Complexiteit
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestructureerde handelingen uit.
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handelen met een perspectief en/of model.
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspectieven van je handelen kunnen in andere situaties.
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je collega's om problemen op te lossen.

De beoordelingscriteria voor het handelen in de praktijk zijn:

Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden
 Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden

Focus:

Wat houdt het beroep van docent in?
 Past het beroep van docent in de gekozen vakrichting bij mij?

Passende activiteiten die Laurens kan ondernemen

- Laagdrempelig contact maken met leerlingen en collega's middels heel concrete, kleine opdrachten, zoals: help leerling X met het maken van een planner, informeer bij collega Y op welke manier hij het practicum aanpakt, etc.
- Lessen of delen van lessen ontwikkelen en observeren hoe deze uitpakken als deze door de WPB'er gegeven worden.
- Een les of deel van een les laten geven aan een klein groepje leerlingen op een rustige plek buiten het klaslokaal.
- Individuele leerlingen (met bijv. een vakgerichte hulpvraag) begeleiden.
- Kennismaken met collega's, ook van andere vakgroepen, en met hen praten (evt. in interviewvorm) over wat (goed) onderwijs is.

Aandachtspunten voor de begeleiding van Laurens

- Samen de mogelijkheden verkennen en meedenken
- Aannames zichtbaar maken
- Niet alleen begeleiden in een groep (studenten), maar de tijd nemen voor één op één contact.
- Hulp bieden bij het opnemen van leerervaringen in het portfolio en er zo voor zorgen dat Laurens de betekenisvolheid van elke activiteit, hoe klein ook, leert zien.
- Flexibel zijn, tijd geven en ruimte bieden.
- Open blijven staan voor de mogelijke conclusie dat het onderwijs echt niet bij Laurens past.
- Helpen bij het ontdekken van kwaliteiten.
- Inzicht geven in het feit dat een onderwijsactiviteit niet altijd een les is.
- Succeservaringen 'faciliteren'.

- Lessen van anderen observeren (docent- en leerlinggedrag, rollen van de leraar) - Practica voorbereiden en hierbij ondersteunen (teamteaching)	- Uitdagen om uit zijn comfortzone te komen.

Persona Arthur (deeltijdopleiding jaar 1 LTB-M&T) Arthur is 32 jaar en zit in het eerste jaar van de lerarenopleiding M&T (mobiliteit & transport oftewel motorvoertuigentechniek). Arthur heeft meer dan 15 jaar geleden zijn mbo-opleiding afgerond op niveau 3, is toen in de garage gaan werken en is opgeklommen naar niveau 4 en vervolgens tot chef werkplaats (een leidinggevende functie). Arthur zocht een nieuwe uitdaging en werd met open armen ontvangen op een vmbo in de buurt. Sinds het begin van het schooljaar heeft hij hier een betaalde baan voor 1fte en verzorgt hij onderwijs als docent in mobiliteit en transport in het praktijklokaal. Arthur geeft leiding aan één instructeur en is de enige docent M&T. Arthur heeft goed contact met zijn leerlingen en collega's, met name van de andere technische richtingen. Arthur wordt zeer gewaardeerd op zijn werkplek. Praktische handvatten die hij in zijn studie leert, past hij direct toe. Zijn studie vindt hij wel lastig, zeker de vakken die niet technisch zijn en waarbij hij moet lezen, schrijven en reflecteren. Arthur is bezig met WPL2.	Uitgangspunten <table border="1" data-bbox="810 851 1402 1176"> <thead> <tr> <th colspan="2">Startend niveau</th> </tr> <tr> <th>Zelfstandigheid</th> <th>Complexiteit</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.</td> <td>Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestruc</td> </tr> <tr> <td>Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.</td> <td>Je onderbouwt je handele perspectief en/of model.</td> </tr> <tr> <td>Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.</td> <td>Je verkent meer perspect van je handelen kunnen l</td> </tr> <tr> <td>Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.</td> <td>Je werkt samen met je di</td> </tr> </tbody> </table> <u>De beoordelingscriteria voor het handelen in de praktijk zijn:</u> Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden <u>Focus:</u> Wat houdt het beroep van docent in? Past het beroep van docent in de gekozen vakrichting bij mij?	Startend niveau		Zelfstandigheid	Complexiteit	Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestruc	Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handele perspectief en/of model.	Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspect van je handelen kunnen l	Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je di
Startend niveau													
Zelfstandigheid	Complexiteit												
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudig overzichtelijke en gestruc												
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handele perspectief en/of model.												
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspect van je handelen kunnen l												
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je di												

Passende activiteiten die Arthur kan ondernemen	Aandachtspunten voor de begeleiding van Arthur
- Videopnames maken en hierop reflecteren samen met de werkplekbegeleider. - Kennismaken met verschillende reflectiemodellen oefenen met het reflecteren op gegeven lessen. - Kennismaken met verschillende didactische modellen en oefenen met het verantwoorden van pedagogische en didactische keuzes. - Meelopen met collega's van andere vakken en deze lessen observeren aan de hand van observatiemodellen (bijvoorbeeld rollen van de leraar). - Concrete vragen n.a.v. praktijkervaringen formuleren en theorie gebruiken om antwoorden te vinden. - In contact komen met andere docenten en docenten-in-opleiding om van en met elkaar te leren (intervisie, lessen observeren, feedback geven, co-creatie)	- Opbouw aanbrengen in aanleveren van stukken geschreven tekst qua hoeveelheid tekst en gebruik van literatuur. - Aanbieden van diverse reflectiemodellen (eenvoudig naar meer complex) - Aanbieden van diverse didactische modellen - Doorverwijzen naar het schrijfloket - Relevante theorie aanreiken. - Beeldcoaching aanbieden

Jouw persona <i>Schrijf deze voorafgaand aan het startgesprek.</i>	Uitgangspunten <table border="1" data-bbox="810 324 1399 645"> <thead> <tr> <th colspan="2">Startend niveau</th> </tr> <tr> <th>Zelfstandigheid</th> <th>Complexiteit</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.</td> <td>Je voert korte eenvoudige overzichtelijke en gestructureerde handelingen uit.</td> </tr> <tr> <td>Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.</td> <td>Je onderbouwt je handelen met een perspectief en/of model.</td> </tr> <tr> <td>Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.</td> <td>Je verkent meer perspectieven van je handelen kunnen in de praktijk.</td> </tr> <tr> <td>Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.</td> <td>Je werkt samen met je collega's om de situatie te beheersen.</td> </tr> </tbody> </table> <u>De beoordelingscriteria voor het handelen in de praktijk zijn:</u> Het structureel werken aan de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden Het structureel reflecteren op de eigen ontwikkeling op alle taakgebieden <u>Focus:</u> Wat houdt het beroep van docent in? Past het beroep van docent in de gekozen vakrichting bij mij?	Startend niveau		Zelfstandigheid	Complexiteit	Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudige overzichtelijke en gestructureerde handelingen uit.	Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handelen met een perspectief en/of model.	Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspectieven van je handelen kunnen in de praktijk.	Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je collega's om de situatie te beheersen.
Startend niveau													
Zelfstandigheid	Complexiteit												
Je hebt ondersteuning en begeleiding nodig om te kunnen handelen.	Je voert korte eenvoudige overzichtelijke en gestructureerde handelingen uit.												
Je overlegt met een begeleider over te maken keuzes.	Je onderbouwt je handelen met een perspectief en/of model.												
Je neemt je verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van eigen werkzaamheden.	Je verkent meer perspectieven van je handelen kunnen in de praktijk.												
Bij onverwachte gebeurtenissen schakel je hulp in om deze beheersbaar te houden.	Je werkt samen met je collega's om de situatie te beheersen.												
Passende activiteiten die jij kan ondernemen	Aandachtspunten voor jouw begeleiding												
<i>Vul deze kolom tijdens het startgesprek met je WPB'er en/of IO'er en laat je inspireren door bovenstaande persona's.</i>	<i>Vul deze kolom tijdens het startgesprek met je WPB'er en/of IO'er en laat je inspireren door bovenstaande persona's.</i>												